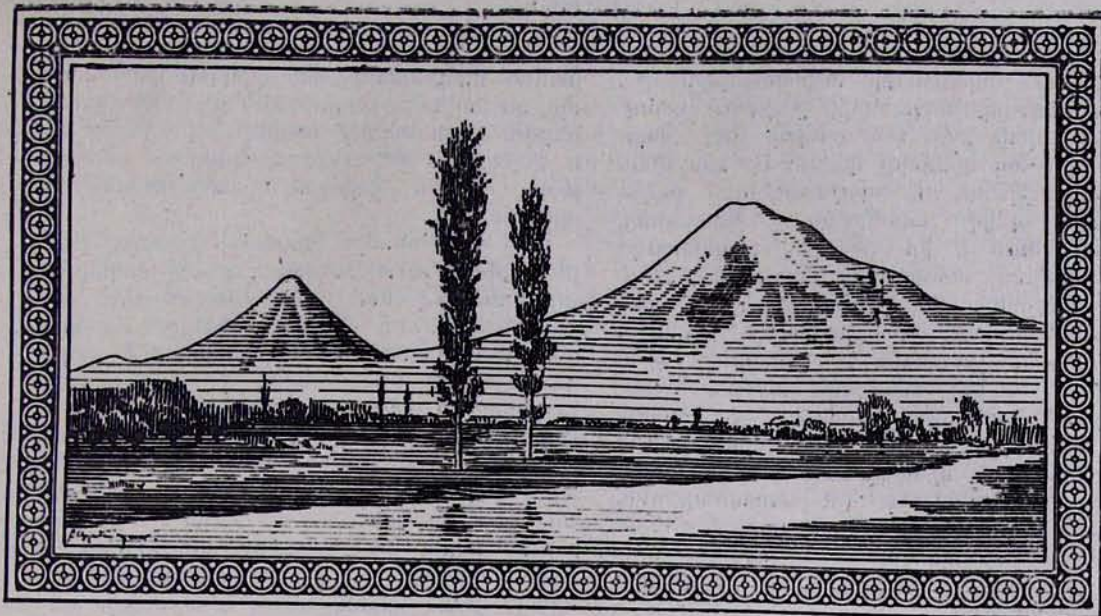

ՍՓՅՈՒՌԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՊԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՊԼԵՆՈՒՄԸ՝ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԵԾ ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՔԱՌԱՍՈՒՆԱՄՅԱԿԻՆ

Սույն թվականի մայիսի 11-ին, ժամը 15-ին, Երևանի Դերասանի տանը տեղի ունեցավ Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի հանդիսավոր պլենումը՝ նվիրված Հայրենական մեծ պատերազմում սովետական ժողովրդի տարած հաղթանակի 40-ամյակին:

Հանդիսավոր պլենումին ներկա էին մայրաքաղաքի հասարակայնության ներկայացուցիչներ, գրողներ, արվեստագետներ, գիտնականներ, Հայրենական մեծ պատերազմի և դիմադրական ջարժման մասնակիցներ, սփյուռքահայ հասարակական-քաղաքական և մշակութային գործիչներ ու այլ անձինք:

Պլենումին ներկա էր նաև Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինը՝ ընկերակցությամբ Մայր Աթոռի դիվանապետ Ս. Ներսես եպիսկոպոս Պոպապյանի, Արարատյան հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Ս. Գարեգին եպիսկոպոս Ներսիսյանի և Մայր Աթոռի միաբաններ Ս. Հայ-

կապուն վարդապետ Նաջարյանի ու Ս. Շնորհք աբեղա Բաղդասարյանի:

«Հայրենական մեծ պատերազմում սովետական ժողովրդի տարած հաղթանակի 40-ամյակը և սփյուռքահայության պայքարը հանուն խաղաղության» թեմայի շուրջ զեկուցումով հանդես եկավ Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նախագահ Վարդգես Համապասայանը: Նա իր զեկուցման մեջ ի մասնավորի ասաց.

«...Ուղիղ քառասուն տարի առաջ, մայիսյան այս օրերին, ավարտվեց մարդկության պատմության մեջ ամենահաճավոր ու կործանիչ պատերազմը...

...Այսօր մենք փառաբանում, միաժամանակ մեր գլուխն ենք խոնարհում այն հերոսների պայծառ հիշատակի առջև, ովքեր չվերադարձան ռազմի դաշտից, ովքեր չոհաբերեցին իրենց կյանքը հանուն մեր ծաղկուն հայրենիքի...

Մեր մեծ հայրենիքի ապատությունը և անկասկածաբար պաշտպանելու ելան նաև Սո-

վետական Հայաստանի աշխատավորները... Հայրենիքի պաշտպանների շարքում կանգնեցին ավելի քան 500 հազար հայ մարտիկներ: Հայ պիևվորը կռվում էր այն վսեմ գիտակցությամբ, որ պաշտպանելով սովետական երկրի արևմտյան սահմանները, պաշտպանում է իր փոքրիկ Հայաստանը: Հայ պիևվորը անձնուրաց մարտի էր նետվում ֆաշիստական հորդանների դեմ՝ քաջ գիտակցելով, որ մեր դարավոր թշնամին դարանաճուտ սպասում է սահմանի վրա, սպասում է հարմարագույն առիթի, Ստալինգրադի անկումին, որպեսզի հարձակվի մեր հայրենիքի վրա և իրագործի թուրք բարբարոսների կիսակատար մնացած ծրագիրը, 1915 թվականի ցեղասպանությունը, հրեշավոր ոճիր, որը հովանավորեցին նույն կայսերական Գերմանիայի և, այսպես կոչված, արևմտյան քաղաքակիրթ երկրների կառավարողները...»:

Չեկուցումից հետո խոսքը տրվեց Հայրենական պատերազմի մասնակից, ակադեմիկոս Գևորգ Ղարիբջանյանին: Նա վեր հանեց սովետական ժողովուրդների անձնուրաց և անձնագոհ պայքարը: Հայ պիևվորները «կռվում էին հերոսաբար, որովհետև հստակորեն գիտեին, որ նույն գերմանական ցեղապաշտներն էին եղել ուսուցիչները թուրք իթթիհատականների, որոնք իրագործեցին 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը մեր ժողովրդի նկատմամբ»:

Այնուհետև Մեծ հաղթանակի 40-ամյակի առթիվ իր սրտի խոսքն ասաց Նորին Սուրբ Օծություն Ս. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը:

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ Ս. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԽՈՍՔԸ

Վերջին երկու համաշխարհային պատերազմների փոթորիկների, ողբերգությունների ու արյան հեղեղների հորձանքի մեջ որոշվեց նաև մեր ազգի բախտը:

Առաջին համաշխարհային պատերազմին մեր ժողովրդի կեսը, արևմտահայությունը, Կոհ գնաց 1915-ի ցեղասպանության և հրաշքի համապար պայմաններում նույն մեր ժողովուրդը Արևելահայաստանում 1918 թվին Սարդարապատի պատմական հաղթանակով փրկվեց մի նոր եղեռնից, իսկ 1920-ի աշնան, շնորհիվ ռուս ժողովրդի օգնության, գտավ իր պետականության նոր կյանքի ուղին, ապահովության ու խաղաղ պարգագման պայմաններում:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմին մեր ժողովուրդն էլ ահավոր վտանգի առաջ էր գտնվում, սակայն նաև այս անգամ, շնորհիվ սովետական ժողովուրդների աշխարհա-

սասան հաղթանակի, նա փրկվեց կործանումից ու եղբայր ազգությունների մեծ ընտանիքում շարունակեց ապրել վերաշինության և վերելքի ճամփով իբրև ազգային պետություն, անդամ սովետական ազգությունների միության:

Մեծ հաղթանակը, բազում բախտորոշ բարիքների հետ, սփյուռքաբնակ մեր ժողովրդին ընծայեց նաև հնարավորությունը հոգեպես միանալու մեր մայր երկրին ու աստիճան առ աստիճան սերտացնելու և վարձացնելու իր մշակութային կապերը հայրենաբնակ իր եղբայրների ու թույրերի հետ: Այդ ճանապարհի վրա մեր օրերին մեծ դեր է կատարում Հայաստանի Մշակութային Կապի Կոմիտեն, հուրախություն արտասահմանի ողջ հայության:

Մեր ազգի ապագայի համար կենսական կարևորություն ունի հայրենիք-սփյուռք միասնության պահպանումը և էլ ավելի ամրապնդումը:

Այդ միասնության գլխավոր պայմաններից է նաև Հայ Առաքելական Եկեղեցու միության պահպանումը: Միասնություն՝ Ամենայն Հայոց Սուրբ Էջմիածնով, որ հիմնաքարն է մեր ազգային միասնության, ահա մոտ տասնյոթ դարերից ի վեր: Այս տեսակետից մեր ուրախությունը, սրտի ցավոք, ախրողջական չէ: Ինչ-ինչ կուսակցական նկատումներով 1956-ից սկսյալ ծայր տվեց մի աննախընթաց պառակտում արտասահմանի Հայ Եկեղեցու ծոցում: Հետևանքը եղավ այն, որ կադևոր եկեղեցական համայնքներ արհեստականորեն բաժանվեցին Սուրբ Էջմիածնից միանալով Անթիլիասի Աթոռին, կարգախոս ունենալով՝ «Էջմիածինը Հայաստանի համար, Անթիլիասը արտասահմանի հայության համար»: Այս աղետալի կարգախոսը ամբողջապես ժխտումն էր հայրենիք-սփյուռք միասնության: Այս պառակտյալ վիճակը շարունակվում է մինչև այսօր: Հայրենիք-սփյուռք միասնության ահրապնդման, հայրենիք-սփյուռք մշակութային կապերի սերտացման տեսակետից Հայ Եկեղեցու ներքին միության վերականգնումը բախտորոշ կարևորություն ունի, որովհետև արտասահմանի հայ կյանքի միջնաբերդը Հայ Առաքելական Եկեղեցին է, ոչ միայն կրոնական, այլև մեծ չափով՝ կրթական, մշակութային, սփյուռքահայ երիտասարդության կազմակերպությունների գործունեության տեսակետից:

Մեծ հաղթանակի ոգեկոչման այս օրերին, մաղթում եմ, որ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածինը և Սփյուռքահայ Կոմիտեն նոր եռանդով, նոր լավատեսությամբ լծվեն առավել լայնածավալ աշխատանքի, էլ ավելի հյորացնելու և բերմնավոր դարձնելու հայրենիք-սփյուռք կապերը:

Տեր Աստված, տուր աշխարհիս խաղաղություն, ազգիս հայոց սեր, միություն: Համայն հայության սեր և միություն՝ Սուրբ Էջմիածնով, սեր և միություն՝ մայր Հայրենիքով, հանուն մայր Հայրենիքի:

Ապա ամերիկահայ հայտնի քանդակագործ, Մարտիրոս Սարյանի անվան մրցանակի դափնեկիր, նկարիչ Խորեն Տեր-Հարությունը մեծ կրքով խոսեց խաղաղության պաշտպանության գործում արվեստագետի ունեցած դերի մասին:

«Ես առաջին ցեղասպանության զոհերն եմ: Երբեք չեմ մոռնար իմ բյուրավոր հայրենակիցներու, անմեղ մանուկներու և ծերունիներու սպանո՞ղը: Երբե՛ք: Եվ այն օրեն, որ վրձին վերցուցի ձեռքս, և այն օրեն, որ սկսա փայտեն ու քարեն աղձաններ կերտել, ես երդվեցա արվեստով պայքարիլ չարի դեմ»:

Հանդիսավոր պլենումում ելույթներ ունեցան նաև Հայաստանի կոմպոզիտորների միության նախագահ Էդ. Միրզոյանը, դիմադրական ջարժման մասնակից, Մինաք Մանուշյանի մարտական ընկեր ֆրանսահայ Արսեն Չաքրյանը, ժողովրդական նկարիչ Գրիգոր Խանջյանը, լիբանանահայ, հասարակական գործիչ Պողոս Թութունջյանը և Երեվանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի սփյուռքահայ ուսանող Ավետիս Սափսյանը:

Վերջում Սփյուռքահայության հետ մշակութային կապի կոմիտեի նախագահի տեղակալ Սպարտակ Բաղդասարյանը հրապարակեց հանդիսավոր պլենումի ուղերձը՝ ուղղված սփյուռքահայությանը:

Պլենումի հանդիսավոր մասից հետո տղրվեց ճոխ համերգ:

ԹԴԹԱԿԻՅ

